

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka/konferencje-naukowe/200589,CALL-FOR-PAPERS-Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Partia-wsrod-akademikow-akademi.html>
11.05.2024, 09:12

CALL FOR PAPERS: Ogólnopolska konferencja naukowa „Partia wśród akademików - akademicy w partii” - 17-18 października 2024

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku zaprasza do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Partia wśród akademików - akademicy w partii”, która odbędzie się w dniach 17-18 października 2024 r. w Białymstoku

Zarówno dla PPR, jak i dla jej kontynuatorki - PZPR, mieniących się „awangardą rządzącej klasy robotniczej”, środowisko akademickie zawsze było poniekąd ciałem obcym, niezbędnym z perspektywy szeroko rozumianego rozwoju, ale potencjalnie niebezpiecznym, wymagającym nieustannego nadzoru. Zmierzano więc do stworzenia systemu, który w razie potrzeby ze wsparciem sił zewnętrznych (właściwego ministerstwa, centralnych organów partyjnych i bezpieki), pozwoliłby okiełznać żywioł akademicki, przy jednoczesnym zachowaniu jego funkcjonalności. Umożliwić to miały gromadzące akademię instytucje naukowo-badawcze oraz szkoły wyższe. W oczach czynników partyjno-rządowych były one narzędziami, nie tylko zaspokajającymi zapotrzebowanie na badania naukowe oraz kształcenie wyspecjalizowanych kadr, ale również służącymi przebudowie tkanki społecznej elit intelektualnych - w tym samej akademii - nad owym procesem modernizacji pieczę miały zaś sprawować m.in. struktury partyjne. Istotne miejsce PZPR na uczelniach zapewniały przepisy prawa - przykładowo *Ustawa z dnia 5 listopada 1958 r. o szkołach wyższych*, dawała przedstawicielom PZPR (oraz jej młodzieżowych przybudówek) stałe miejsce w najistotniejszych ciałach kolegialnych uczelni, był to jednak tylko przysłowiowy wierzchołek „góry lodowej” wpływów partii. Ich sednem być może były kompetencje opiniodawcze, jako że w myśl cytowanej już ustawy, musiał istnieć podmiot zdolny do chociażby stwierdzenia wymaganych od kandydata na pracownika naukowo-dydaktycznego „kwalifikacji ideowych i moralnych niezbędnych do wykonywania funkcji nauczyciela i wychowawcy młodzieży w duchu socjalistycznych zasad współżycia w społeczeństwie”. Szeregi uczelnianych organizacji partyjnych zasilali oczywiście przede wszystkim sami akademicy - był to z jednej strony rozległy przyczółek czynnika partyjnego na uczelniach, z drugiej zaś strony potencjalnie istotny bastion solidarności zawodowej. Ponadto partia stawała się trampoliną akademików do najwyższych stanowisk w państwie - tak partyjnych jak i rządowych. Analogicznie rzecz miała się w przypadku samodzielnych placówek naukowo-badawczych.

Konieczność szczegółowego nadzoru nad środowiskiem akademickim oraz wewnętrzna potrzeba wysoko wykwalifikowanych kadr sprawiły, że na wzór sowiecki, również przy KC PZPR powstały organy naukowe, dydaktyczne (Instytut Historii Partii i Instytut Kształcenia Kadr Naukowych ewoluujące stopniowo do Akademii Nauk Społecznych) i nadzorcze

(Wydział Nauki i Oświaty). Oznaczało to, że po obu stronach umownej „barykady” między środowiskiem akademickim, a nadzorującymi je organami partyjno-rządowymi *de facto* znajdowali się akademicy, niekiedy przemieszczający się nawet z jednej strony na drugą. Wspólny obraz środowiska akademickiego i czynników partyjnych z pewnością nie przedstawia więc dwóch odrębnych zbiorów, lecz zbiory w jakimś stopniu przenikające się, między którymi zachodzi dyfuzja, które w istotnym, choć być może nierównym stopniu wpływają na siebie nawzajem – wzajem się kształtując.

Zainteresowanych badaczy zapraszamy do wspólnego pochylenia się nad szeroko pojętymi relacjami między PPR/PZPR a środowiskiem akademickim, m.in. w następujących obszarach badawczych:

- uczelnie wyższe jako obiekt zainteresowania partii,
- partia komunistyczna jako gwarant lojalności środowiska akademickiego,
- badania porównawcze nad szkolnictwem wyższym w Polsce i innych krajach bloku komunistycznego,
- kondycja uniwersytetów/uczelni wyższych w kolejnych dekadach PRL,
- realia polskie a wzorce panujące w ZSRS,
- uczelniane POP jako „pas transmisyjny”,
- relacja z organizacjami masowymi na terenie uczelni ZMO, ZMS, SZSP, itp.,
- kariery członków uczelnianych POP,
- wpływ POP na politykę personalną,
- rola i udział POP w rekrutacji i komisjach dyscyplinarnych,
- postawy akademików wobec POP.

Informacje organizacyjne:

Wypełnione zgłoszenia udziału w konferencji (formularz do pobrania) wraz ze zwięzłym abstraktem proponowanego referatu (do 2000 znaków max.) prosimy przesyłać do **31 czerwca 2024 r.** na adres e-mail: pawel.niziolek@ipn.gov.pl.

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo wyboru referatów, spośród zgłoszonych propozycji. O zakwalifikowaniu na konferencję zainteresowani zostaną powiadomieni do **31 lipca 2024 r.**

Program konferencji zostanie ustalony i zakomunikowany zainteresowanym do **16 sierpnia 2024 r.**

Organizatorzy przewidują wydanie punktowanej publikacji w formie tomu studiów, w związku z czym prelegenci będą zobowiązani do dostarczenia artykułów dostosowanych do instrukcji wydawniczej IPN do **31 grudnia 2024 r.**

Organizatorzy nie przewidują opłaty konferencyjnej, zapewniają referentom bezpłatny nocleg i wyżywienie. Uczestnicy konferencji organizują dojazd we własnym zakresie, a organizatorzy nie pokrywają jego kosztów.

Pracownicy IPN rozliczają udział w konferencji w ramach delegacji służbowych.

Konferencja organizowana jest w ramach Centralnego Projektu Badawczego Biura Badań Historycznych Instytutu Pamięi Narodowej – „Twórcy, dziennikarze i naukowcy wobec władz komunistycznych”.

Kontakt z organizatorami:

- Jerzy Autuchiewicz, tel. (85) 664-57-84, e-mail: jerzy.autuchiewicz@ipn.gov.pl
- Paweł Niziołek, tel. (85) 664-57-79, e-mail: pawel.niziolek@ipn.gov.pl

PLIKI DO POBRANIA

[Formularz zgłoszeniowy \(docx, 24.54 KB\) 24.04.2024 13:10](#)